

**ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО МОДУЛЯ № 1
З КУРСУ «КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА»**

для студентів 3-го курсу денної форми навчання 2025-2026 навч.р.

(теми: «Основи кримінально-правової кваліфікації»,

«Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України»,

«Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи»,

«Кримінальні правопорушення проти волі особи»,

«Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи»)

ТЕМА 1 «ОСНОВИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ»

1. Дайте визначення «кримінально-правової кваліфікації».
2. Назвіть і дайте визначення підстав кваліфікації кримінальних правопорушень.
3. Назвіть види кримінально-правової кваліфікації.
4. Чи тотожними є поняття «кримінально-правова кваліфікація» та «кваліфікація кримінальних правопорушень»? Відповідь обґрунтуйте.
5. Дайте визначення «формули кримінально-правової кваліфікації».
6. Дайте визначення «формулювання обвинувачення».
7. Чи може формула кваліфікації бути ширшою (вужчою), ніж формулювання обвинувачення? Наведіть приклад.
8. У яких випадках під час написання формули кримінально-правової кваліфікації слід посилатися на Загальну частину КК України?
9. Назвіть принципи кримінально-правової кваліфікації. Будьте готові розкрити зміст кожного з названих принципів. *(На модулі студенту буде запропоновано розкрити зміст конкретного принципу).*
10. Конкуренція кримінально-правових норм (поняття і види).
11. Конкуренція частин і цілого (поняття і приклад).
12. Конкуренція загальної і спеціальної норм (поняття і приклад).
13. Конкуренція кількох спеціальних норм (поняття, різновиди і приклади).
14. Суміжні склади кримінальних правопорушень (поняття і приклад).
15. Чи можуть норми, які передбачають суміжні склади кримінальних правопорушень, конкурувати між собою? Відповідь обґрунтуйте.
16. Визначте тип співвідношення між:
 - ч. 1 ст. 119 «Вбивство через необережність» і ч. 3 ст. 134 «Незаконне проведення абортів або стерилізації» (що спричинило смерть потерпілої особи) КК України;
 - ч. 2 ст. 121 «Умисне тяжке тілесне ушкодження» (що спричинило смерть потерпілого) та ч. 1 ст. 119 «Вбивство через необережність» КК України;
 - п. 4 ч. 2 ст. 115 «Умисне вбивство з особливою жорстокістю» і ст. 116 «Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання» КК України;
 - п. 4 ч. 2 ст. 115 «Умисне вбивство з особливою жорстокістю» і ст. 118 «Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення» КК України;
 - ч. 1 ст. 115 «Умисне вбивство» і ст. 118 «Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення» КК України;
 - ч. 1 ст. 115 «Умисне вбивство» та ч. 1 ст. 119 «Вбивство через необережність» КК України;
 - ст. 116 «Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання» і ст. 118 «Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення» КК України;
 - ст. 116 «Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання» та ст. 117 «Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини» КК України;
 - ч. 2 ст. 186 «Грабіж, поєднаний з насильством, яке не є небезпечним для життя чи здоров'я потерпілого» та ч. 1 ст. 125 «Умисне легке тілесне ушкодження» КК України;
 - ст. 128 «Необережне тяжке або середньої тяжкості тілесне ушкодження» (необережне тяжке

тілесне ушкодження) і ч. 1 ст. 121 «Умисне тяжке тілесне ушкодження» КК України.

17. Наведіть приклад конкуренції кількох спеціальних норм, однією з яких є кваліфікований вид умисного тяжкого тілесного ушкодження (ч. 2 ст. 121 КК України), і вкажіть різновид такої конкуренції.
18. Диференціація кримінальної відповідальності (поняття і приклад).
19. Як вирішуються колізії між положеннями Загальної та Особливої частин КК України? Відповідь обґрунтуйте.

ТЕМА 2 «КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ОСНОВ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ»

1. Назвіть безпосередній об'єкт складу державної зради.
2. Назвіть форми державної зради (ст. 111 КК України).
3. Суб'єктом складу «Державної зради» є ...
4. Назвіть розмежувальну ознаку державної зради у формі шпигунства та шпигунства, передбаченого ст. 114 КК України. Відповідь обґрунтуйте.
5. Назвіть ознаки відомостей, що становлять державну таємницю, як предмета складів кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України.
6. Дайте визначення шпигунства.
7. Суб'єктом «Шпигунства» є ...
8. Назвіть форми «Колабораційної діяльності», передбачені у ст. 111-1 КК України.
9. За вчинення яких дій встановлено кримінальну відповідальність у ст. 111-2 «Пособництво державі-агресору» КК України?
10. Хто є суб'єктом складу злочину, передбаченого ст. 111-2 «Пособництво державі-агресору» КК України?
11. Назвіть ознаки складу злочину, передбаченого ст. 112 КК України «Посягання на життя державного чи громадського діяча». *(Це питання може бути сформульоване, зокрема, наступним чином: Охарактеризуйте об'єкт складу «Посягання на життя державного чи громадського діяча». Назвіть основний безпосередній об'єкт складу «Посягання на життя державного чи громадського діяча». Вкажіть, кого слід вважати державним / громадським діячем у складі злочину, передбаченому ст. 112 КК України «Посягання на життя державного чи громадського діяча». Посягання на життя – це ... Вкажіть, хто є суб'єктом складу «Посягання на життя державного чи громадського діяча». Назвіть суб'єктивні ознаки складу «Посягання на життя державного чи громадського діяча»).*
12. Назвіть ознаки складу злочину «Диверсія» *(Це питання може бути сформульоване, зокрема, наступним чином: Назвіть мету у складі «Диверсії». Назвіть ознаки, що характеризують суб'єктивну сторону складу «Диверсії». Охарактеризуйте об'єктивну сторону складу «Диверсії»).*
13. Назвіть кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України, за які кримінальна відповідальність може наставати з 14-річного віку.
14. Вкажіть статті з розділу «Кримінальні правопорушення проти основ національної безпеки України», які містять заохочувальні норми.
15. Чи може норма, передбачена ст. 110-2 «Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України» КК України, конкурувати з іншими нормами, передбаченими розділом I Особливої частини КК України? Відповідь обґрунтуйте.
16. За поширення якої інформації встановлено кримінальну відповідальність у ст. 114-2 «Несанкціоноване поширення інформації про ...» КК України?
17. Назвіть діяння в складах злочину, передбаченого ст. 109 «Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади» КК України.
18. Назвіть діяння в складі «Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України» (ст. 110 КК України).
19. Дайте визначення поняття «воєнного стану» та охарактеризуйте його як ознаку, яка впливає на кваліфікацію кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України.

ТЕМА 3 «КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я ОСОБИ»

1. Назвіть ознаки загального поняття вбивства.
2. Назвіть 5 складів кримінальних правопорушень, у яких життя виступає додатковим обов'язковим безпосереднім об'єктом. Відповідь поясніть.
3. Назвіть 5 складів кримінальних правопорушень, у яких життя виступає додатковим обов'язковим безпосереднім об'єктом і винний ставиться до наслідку у вигляді смерті умисно.
4. Назвіть 5 складів кримінальних правопорушень, у яких життя виступає додатковим обов'язковим безпосереднім об'єктом і винний ставиться до наслідку у вигляді смерті необережно.
5. З якого моменту умисне вбивство вважається закінченим? Відповідь обґрунтуйте.
6. Охарактеризуйте суб'єктивну сторону основного складу умисного вбивства (в т.ч. вкажіть форму та вид вини).
7. Назвіть кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я, за які кримінальна відповідальність може наставати з 14-річного віку. *(Це питання може бути сформульоване, зокрема, наступним чином: Назвіть кримінальні правопорушення проти життя, за які кримінальна відповідальність може наставати з 14-річного віку. Назвіть кримінальні правопорушення проти здоров'я, за які кримінальна відповідальність може наставати з 14-річного віку).*
8. Вкажіть всі ознаки кваліфікованого виду умисного вбивства, виділені за об'єктом / об'єктивною стороною / суб'єктом / суб'єктивною стороною складу кримінального правопорушення.
9. Розкрийте зміст кваліфікуючих ознак умисного вбивства, передбачених п.п. 1-14 ч. 2 ст. 115 КК України з урахуванням положень Постанови Пленуму Верховного Суду України № 2 від 07.02.2003 р. *(На модулі студенту буде запропоновано розкрити зміст конкретної кваліфікуючої ознаки).*
10. Які положення Постанови ПВС України від 7 лютого 2003 р. № 2 не відповідають теорії кримінального права щодо розуміння принципу заборони подвійного інкримінування?
11. Як відмежовується умисне вбивство двох і більше осіб (п. 1 ч. 2 ст. 115 КК України) від умисного вбивства, вчиненого особою, яка раніше вчинила умисне вбивство (п. 13 ч. 2 ст. 115 КК України)? Відповідь обґрунтуйте.
12. Як кваліфікувати дії винного у разі, коли він, позбавляючи життя певну особу, вважав, що потерпілий не є малолітнім, і за зовнішніми обставинами не міг цього усвідомлювати, хоча насправді потерпілий не досягнув 14-річного віку? Відповідь обґрунтуйте.
13. Як кваліфікувати дії винного у разі, коли він, позбавляючи життя певну особу, вважав, що потерпілий є малолітнім, хоча насправді потерпілий вже досягнув 14-річного віку? Відповідь обґрунтуйте.
14. Як кваліфікувати дії винного, якщо він помилково вважав, що вчиняє вбивство таким способом, який є небезпечним для життя потерпілого та інших людей, в той час як той спосіб фактично небезпечним не був? Відповідь обґрунтуйте.
15. Як кваліфікувати умисне вбивство з метою подальшого використання органів чи тканин людини для трансплантації? Відповідь обґрунтуйте.
16. Назвіть та розкрийте зміст ознак привілейованих складів умисного вбивства (складів умисного вбивства з пом'якшуючими ознаками). *(На модулі студенту може бути запропоновано назвати та розкрити зміст ознак конкретного привілейованого складу умисного вбивства. Це питання може бути сформульоване, зокрема, наступним чином: Назвіть привілейовані склади умисного вбивства. Назвіть ознаки суб'єктивної сторони складу «Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини». Назвіть ознаки суб'єктивної сторони складу «Умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання». Хто може бути потерпілим в складі «Умисного вбивства в стані сильного душевного хвилювання»? Хто може бути суб'єктом в складі «Умисного вбивства в стані сильного душевного хвилювання»?).*
17. За заподіяння якої шкоди при перевищенні меж необхідної оборони встановлено відповідальність у КК України?

18. За заподіяння якої шкоди при перевищенні заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення, передбачена відповідальність у КК України?
19. За яких умов заподіяння тому, хто посягає, смерті в стані необхідної оборони буде визнаватися правомірним?
20. Як кваліфікувати умисне вбивство, вчинене в стані сильного душевного хвилювання при перевищенні меж необхідної оборони, якщо особа могла оцінити відповідність заподіяної нею шкоди небезпечності посягання та обстановці захисту?
21. Як кваліфікувати дії пособника до умисного вбивства матір'ю своєї новонародженої дитини? Відповідь обґрунтуйте.
22. Назвіть та розкрийте зміст ознак об'єктивної сторони основного складу злочину «Доведення до самогубства».
23. Назвіть ознаки загального поняття тілесних ушкоджень.
24. Назвіть види тілесних ушкоджень, за заподіяння яких не настає кримінальна відповідальність. *(Це питання може бути сформульоване, зокрема, наступним чином: Чи передбачена у КК України відповідальність за умисне легке тілесне ушкодження, заподіяне в стані сильного душевного хвилювання? Чи передбачена у КК України відповідальність за умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження, заподіяне в стані сильного душевного хвилювання? Чи передбачена у КК України відповідальність за необережне тяжке тілесне ушкодження, заподіяне при перевищенні меж необхідної оборони? За заподіяння якого виду тілесних ушкоджень з необережності настає кримінальна відповідальність? За необережне заподіяння яких тілесних ушкоджень передбачена кримінальна відповідальність? За які тілесні ушкодження (якого ступеня тяжкості), вчинені у стані сильного душевного хвилювання, передбачена відповідальність у КК України?).*
25. Тілесне ушкодження якого ступеня тяжкості визначається залежно від ступеня втрати працездатності? Відповідь обґрунтуйте.
26. Тілесне ушкодження якого ступеня тяжкості визначається залежно від тривалості розладу здоров'я? Відповідь обґрунтуйте.
27. Назвіть ознаки тяжкого тілесного ушкодження.
28. Охарактеризуйте ознаки тяжкого тілесного ушкодження *(Це питання може бути сформульоване, зокрема, наступним чином: Розкрийте зміст такої ознаки тяжкого тілесного ушкодження, як «переривання вагітності». Розкрийте зміст такої ознаки тяжкого тілесного ушкодження, як «розлад здоров'я, поєднаний із стійкою втратою працездатності...»). Розкрийте зміст такої ознаки тяжкого тілесного ушкодження, як «непоправне знівечення обличчя». Розкрийте зміст такої ознаки тяжкого тілесного ушкодження, як «втрата будь-якого органу або його функцій». Розкрийте зміст такої ознаки тяжкого тілесного ушкодження, як «небезпечне для життя в момент заподіяння». Розкрийте зміст такої ознаки тяжкого тілесного ушкодження, як «каліцтво статевих органів»).*
29. Кваліфікуючою ознакою якого із складів кримінальних правопорушень проти здоров'я особи в КК України названо смерть потерпілого?
30. Назвіть розмежувальну ознаку (розмежувальні ознаки) складів злочинів: «Умисне тяжке тілесне ушкодження» (що спричинило смерть (ч. 2 ст. 121 КК України) та «Умисне вбивство» (ч. 1 ст. 115 КК України). Відповідь поясніть.
31. Назвіть привілейовані склади умисного тяжкого тілесного ушкодження (з пом'якшувальними ознаками).
32. Назвіть та охарактеризуйте суб'єктивні ознаки складу «Умисне тяжке тілесне ушкодження, заподіяне в стані сильного душевного хвилювання».
33. Назвіть та розкрийте зміст ознак середньої тяжкості тілесних ушкоджень *(Це питання може бути сформульоване, зокрема, наступним чином: Назвіть негативні ознаки складу «Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження». Назвіть позитивні ознаки складу «Умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження». Охарактеризуйте втрату працездатності при заподіянні середньої тяжкості тілесного ушкодження. Охарактеризуйте розлад здоров'я при заподіянні середньої тяжкості тілесного ушкодження).*
34. Назвіть ознаки легкого тілесного ушкодження «з наслідками».
35. Назвіть ознаки легкого тілесного ушкодження «без наслідків».

36. Назвіть умови, за яких удар, побої або інші насильницькі дії утворюють склад кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 126 КК України?
37. Чи можна побої вважати різновидом легких тілесних ушкоджень? Аргументуйте свою позицію.
38. Яке із кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи вчиняється з метою залякування потерпілого (метою, що названа як обов'язкова ознака основного складу відповідного кримінального правопорушення)?
39. Назвіть мету в складі злочину, передбаченому у ч. 1 ст. 127 «Катування» КК України.
40. Спеціальним суб'єктом яких складів кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи у КК України названо медичного працівника?
41. За зараження якими хворобами встановлена відповідальність в розділі II Особливої частини КК України?
42. Назвіть та охарактеризуйте знаряддя в складах злочину «Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби».
43. Вкажіть, до яких кримінальних правопорушень за конструкцією об'єктивної сторони належить основний склад злочину «Зараження венеричною хворобою». Відповідь обґрунтуйте.
44. Назвіть та розкрийте зміст ознак складу злочину «Залишення в небезпеці». *(Це питання може бути сформульоване, зокрема, наступним чином: Назвіть потерпілого в складі злочину «Залишення в небезпеці». Назвіть суб'єкта в складі злочину «Залишення в небезпеці». Назвіть суспільно небезпечне діяння у складі злочину «Залишення в небезпеці». Ставлення до наслідку у вигляді смерті у складі злочину, передбаченому ч. 3 ст. 135 КК України («Залишення в небезпеці») є (вказати форму вини).*
45. Розмежуйте склади кримінальних правопорушень, передбачені ст. 135 «Залишення в небезпеці» та ст. 136 «Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані» КК України.
46. Вкажіть, до яких кримінальних правопорушень за конструкцією об'єктивної сторони належить основний склад злочину «Залишення в небезпеці». Аргументуйте свою позицію.
47. Вкажіть, до яких кримінальних правопорушень за конструкцією об'єктивної сторони належить основний склад злочину «Незаконна лікувальна діяльність». Аргументуйте свою позицію.
48. Назвіть та розкрийте зміст ознак складу кримінального правопорушення «Насильницьке донорство» (ст. 144 КК України). *(Це питання може бути сформульоване, зокрема, наступним чином: Охарактеризуйте об'єктивну сторону складу кримінального правопорушення «Насильницьке донорство» (ст. 144 КК України) Вкажіть форму та вид вини у складі кримінального правопорушення «Насильницьке донорство»).*
49. Як розмежувати склади кримінальних правопорушень «Насильницьке донорство» (ст. 144 КК України) та «Умисне тяжке тілесне ушкодження» (ст. 121 КК України)?
50. Вкажіть суб'єкта складу кримінального правопорушення, передбаченого ст. 145 «Незаконне розголошення лікарської таємниці» КК України.

ТЕМА 4 «КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ ВОЛІ ОСОБИ»

1. Чи відповідає назва розділу III Особливої частини КК України «Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи» його змісту? Відповідь обґрунтуйте.
2. У чому відмінність між змістом таких форм кримінального правопорушення, як «незаконне позбавлення волі» та «викрадення» людини?
3. Як кваліфікувати «заволодіння» малолітнім шляхом обману та подальше його утримання без передбачених законом підстав? Відповідь обґрунтуйте.
4. Охарактеризуйте таку кваліфікуючу ознаку складу кримінального правопорушення «Незаконне позбавлення волі або викрадення людини» як корисливий мотив.
5. Охарактеризуйте потерпілого у складі кримінального правопорушення «Захоплення заручників».
6. Назвіть ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення «Захоплення заручників» та розкрийте їх зміст.
7. Назвіть мету у складі кримінального правопорушення «Захоплення заручників».
8. Який тип співвідношення є між ч. 1 ст. 146 «Незаконне позбавлення волі або викрадення людини» та ч. 1 ст. 147 «Захоплення заручників» КК України?
9. Назвіть діяння в основному складі кримінального правопорушення «Торгівля людьми».
10. У яких випадках спосіб є обов'язковою ознакою об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення «Торгівля людьми»?
11. У яких випадках мета є обов'язковою ознакою суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення «Торгівля людьми»?
12. Як кваліфікувати підміну чужої живої дитини на свою мертву, вчинену з корисливих мотивів? Відповідь обґрунтуйте.
13. Як кваліфікувати підміну чужої мертвої дитини на свою живу, вчинену з мотивів забезпечити краще майбутнє своїй дитині? Відповідь обґрунтуйте.
14. Розмежуйте склади кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. 150-1 «Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом» та ч. 2 ст. 304 «Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність» КК України.
15. Охарактеризуйте потерпілого в складі кримінального правопорушення «Незаконне поміщення в заклад з надання психіатричної допомоги».
16. Хто може бути суб'єктом у складі кримінального правопорушення «Незаконне поміщення в заклад з надання психіатричної допомоги»?
17. Як співвідносяться між собою ч. 1 ст. 146 «Незаконне позбавлення волі або викрадення людини» та ч. 1 ст. 151 «Незаконне поміщення в заклад з надання психіатричної допомоги» КК України?
18. Як кваліфікувати поміщення завідомо психічно здорової людини в підвальне приміщення психоневрологічного диспансеру та утримання її там впродовж місяця за умови, що потерпілий не контактує з пацієнтами та медперсоналом закладу?
19. Вкажіть кримінально протиправне діяння у складі кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 (або ч. 2) ст. 146-1 «Насильницьке зникнення» КК України.
20. Назвіть кримінально протиправне діяння в основному складі кримінального правопорушення, передбаченого ст. 151-2 «Примушування до шлюбу» КК України.
21. Як кваліфікувати дії суб'єкта, який зачинив потерпілого у власному підвалі з метою висунення йому вимоги про передачу грошових коштів як умову його звільнення?

ТЕМА 5 «КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ ПРОТИ СТАТЕВОЇ СВОБОДИ ТА СТАТЕВОЇ НЕДОТОРКАНОСТІ ОСОБИ»

1. Дайте визначення статевої свободи особи.
2. Дайте визначення статевої недоторканості особи.
3. За які кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи відповідальність настає з 14-річного віку?
4. Охарактеризуйте суспільно небезпечне діяння у складі зґвалтування.
5. Охарактеризуйте суспільно небезпечне діяння у складі сексуального насильства.
6. Чи охоплюється складом злочину, передбаченого ч. 1 ст. 152 «Зґвалтування» КК України, застосування до потерпілої особи побоїв (ч. 1 ст. 126 КК України)? Відповідь обґрунтуйте.
7. Чи охоплюється складом злочину, передбаченого ч. 1 ст. 153 «Сексуальне насильство» КК України, застосування до потерпілої особи умисного середньої тяжкості тілесного ушкодження (ч. 1 ст. 122 КК України)? Відповідь обґрунтуйте.
8. Назвіть типові обставини, що виключають добровільність згоди потерпілої особи на вчинення щодо неї дій сексуального характеру.
9. Дайте визначення безпорадного стану як обставини, яка може виключати добровільність згоди особи на вчинення щодо неї дій сексуального характеру. *(Це питання може бути сформульоване, зокрема, наступним чином: Фізична безпорадність – це... Психічна безпорадність – це...).*
10. Розкрийте зміст такої особливо кваліфікуючої ознаки зґвалтування, як «вчинене групою осіб».
11. Розкрийте зміст такої кваліфікуючої ознаки зґвалтування, як «вчинене повторно». Поясніть відмінність повторного зґвалтування від продовжуваного.
12. Вкажіть кваліфікуючі (особливо кваліфікуючі) ознаки зґвалтування, які характеризують потерпілого від кримінального правопорушення.
13. Що вважається (не вважається) тяжкими наслідками зґвалтування?
14. Як кваліфікувати заподіяння у ході зґвалтування умисних тяжких тілесних ушкоджень?
15. Як кваліфікувати умисне заподіяння смерті потерпілій особі в ході вчинення зґвалтування? Відповідь обґрунтуйте.
16. Як кваліфікувати дії суб'єкта, який умисно заподіяв потерпілій особі побої з метою вчинити щодо неї сексуальне насильство і на цьому етапі був затриманий працівниками правоохоронних органів?
17. Співучасником якого виду у зґвалтуванні виступає суб'єкт, який застосував побої до потерпілої особи з метою змусити її до дій сексуального характеру, пов'язаних з анальним проникненням в її тіло іншим співучасником (якщо в наступному таке проникнення відбулося)?
18. Співучасником якого виду у сексуальному насильстві виступає суб'єкт, який застосовував до потерпілої особи побої з метою змусити її до дій сексуального характеру, не пов'язаних з проникненням в її тіло, з іншим співучасником (якщо в наступному такі дії відбулися)?
19. Як кваліфікувати добровільні статеві зносини, пов'язані із вагінальним, анальним або оральним проникненням в тіло особи, яка не досягла 16-річного віку (з урахуванням віку потерпілої особи)?
20. Як розмежувати склади злочинів: зґвалтування малолітньої особи (ч. 4 ст. 152 КК України) та вчинення дій сексуального характеру з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку (ст. 155 КК України)?
21. Назвіть суб'єкта у складі «Вчинення дій сексуального характеру з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку» (ст. 155 КК України).
22. Розкрийте зміст поняття «матеріальна залежність» / «службова залежність» в складі кримінального проступку, передбаченого ч. 2 ст. 154 «Примушування до вступу в статевий зв'язок» КК України.
23. Чи відповідає назва ст. 156 «Розбещення неповнолітніх» КК України змісту диспозиції ч. 1 цієї статті? Відповідь обґрунтуйте.
24. Назвіть потерпілого у складі «Розбещення неповнолітніх» (ст. 156 КК України).
25. Вкажіть види розбещення неповнолітніх та розкрийте їхній зміст.
26. Як, відповідно до практики Верховного Суду, потрібно кваліфікувати дії особи, яка, маючи

намір згвалтувати 15-річну особу, здійснила щодо неї розпусні дії, а закінчене згвалтування не вчинила з причин, що не залежали від її волі?

27. Як, відповідно до практики Верховного Суду, кваліфікувати розпусні дії щодо 15-річної особи, вчинені безпосередньо перед її згвалтуванням (якщо в наступному таке згвалтування відбулося)?
28. Як кваліфікувати дії повнолітньої особи, яка спочатку запропонувала, а згодом – домовилася про зустріч з 15-річною особою для спільного перегляду фільмів порнографічного характеру, проте пізніше добровільно відмовилася і на зустріч не з'явилася?

ЗАДАЧІ

1. У січні 2025 року громадянин України Іван на замовлення представника «тіньового» уряду іноземної держави зібрав та планував передати йому відомості, що становлять державну таємницю, проте був затриманий працівниками правоохоронних органів.

Як кваліфікувати дії Івана? Відповідь обґрунтуйте.

2. Влітку 2025 року громадянин України Іван на виконання завдання представників РФ, підтримуючи їхню політику проти України, помістив вибуховий пристрій у гардеробній кімнаті ТОВ «Авіа Січ», яке займається виробництвом безпілотних авіаційних комплексів, що мають важливе значення для оборони держави, проте, намагаючись привести в дію вибуховий пристрій, був затриманий працівниками правоохоронних органів.

Як кваліфікувати дії Івана? Відповідь обґрунтуйте.

3. На замовлення іноземної розвідки громадянин України Іван мав вбити міністра закордонних справ України Остапа. З цією метою Іван придбав на чорному ринку вогнепальну зброю та, підстерігши Остапа під під'їздом, здійснив постріл в бік останнього. Однак саме в цей момент Остап нахилився зав'язати шнурівки, тому залишився неушкодженим.

Як кваліфікувати дії Івана? Відповідь обґрунтуйте.

4. Іван програв народному депутату України Остапу значну суму коштів в карти. Не маючи таких грошей, він вирішив вбити Остапа. Під час їхньої наступної зустрічі Іван підсипав Остапу смертельну дозу ліків в каву. Однак Остап випив невелику кількість кави, тому медикам вдалося врятувати його. Остап перебував на стаціонарному лікуванні 22 дні.

Як кваліфікувати дії Івана? Відповідь обґрунтуйте.

5. Іван та Остап вирішили вбити Андрія за те, що останній спричинив ДТП, у якій загинули їхні батьки. Для цього вони підстерegli Андрія в безлюдному місці. Згідно з попередньою домовленістю, Іван з розгону збив Андрія з ніг і скрутив йому руки за спиною. За цей час Остап вийняв з кишені складного ножа і завдав потерпілому два різані поранення ший, від яких настала його смерть.

Як кваліфікувати дії Івана та Остапа? Відповідь обґрунтуйте.

6. Іван та Остап вирішили покарати Андрія за спричинення ДТП, у якій загинув їхній друг. Для цього вони купили бейсбольні бити і, дочекавшись Андрія ввечері біля його будинку, нанесли йому удари битами в різні частини тіла, вигукуючи при цьому слова: «Це тобі за Данила»; «Думав так тобі все минеться?» Андрію було спричинено розлад здоров'я тривалістю 34 дні.

Як кваліфікувати дії Івана та Остапа? Відповідь обґрунтуйте.

7. У серпні Іван дізнався, що дружина Марія вже близько року зраджує йому з його найкращим другом Остапом. Іван довго обмірковував, як йому тепер жити, але так і не зміг впоратися з образою, тому вирішив вбити дружину і друга. У вересні Іван вбив Тетяну, а в листопаді – Остапа.

Як кваліфікувати дії Івана? Відповідь обґрунтуйте.

8. Іван у безлюдному місці накинувся на Марію, яка поверталася додому від подруги, і вбив її. На допиті Іван повідомив, що думав, що Марія є малолітньою. Потерпіла була студенткою одного із ВНЗ і на момент вбивства вже досягнула 18-річного віку.

Як кваліфікувати дії Івана? Відповідь обґрунтуйте.

9. Іван у безлюдному місці накинувся на 12-річну Марію, яка поверталася зі школи, і вбив її. На допиті Іван повідомив, що не знав про малолітній вік Марії, оскільки бачив її вперше. Потерпіла була ученицею 6-го класу, зовні не виглядала старшою і поверталася додому зі шкільним ранцем на плечах.

Як кваліфікувати дії Івана? Відповідь обґрунтуйте.

10. Іван у безлюдному місці накинувся на 13-річну Марію, яка поверталася із дискотеки, і вбив її. На допиті Іван повідомив, що не знав про те, що Марія є малолітньою, оскільки бачив, як вона вийшла з клубу, на вході якого висить табличка «Вхід лише для повнолітніх (18+)». Зважаючи на відвертий одяг та професійний макіяж, потерпіла виглядала старшою, ніж однолітки.

Як кваліфікувати дії Івана? Відповідь обґрунтуйте.

11. У телефонному дзвінку Іван розповів своїй мамі, Марії, що на ґрунті ревнощів під час сварки вбив свою дружину. Марія переконала Івана не телефонувати у правоохоронні органи. Приїхавши до сина, Марія оглянула тіло невістки і зауважила, що та ще дихає, однак Івану нічого не сказала. Щоб вберегти сина від відповідальності, вона непомітно для Івана задушила невістку. Потім разом вони закопали тіло жінки в лісопосадці.

Як кваліфікувати дії Івана та Марії? Відповідь обґрунтуйте.

12. Іван вважав, що його сестра Марія неправильно доглядає свого новонародженого сина, тому вирішив, що буде краще, якщо доглядом та вихованням племінника займатиметься він. Одного дня, прийшовши в гості до сестри, Іван запропонував їй піти відпочити. Поки жінка спала, Іван забрав племінника та поїхав до свого дому, а замість дитини в колиску поклав іграшкового ведмедика.

Як кваліфікувати дії Івана? Відповідь обґрунтуйте.

13. Марія та Тетяна в один день народили синів та перебували в одній палаті пологового відділення. Вночі син Тетяни раптово помер внаслідок синдрому раптової дитячої смерті. Марія першою помітила це і, знаючи, якою бажаною була дитина для Тетяни, та розуміючи, що в неї нема достатньо коштів на утримання своєї дитини, непомітно поміняла місцями мертву та живу дитину.

Як кваліфікувати дії Марії? Відповідь обґрунтуйте.

14. Іван викрав 10-річну доньку свого колишнього партнера по бізнесу Остапа, щоб відістити йому за «нечесне ведення бізнесу», а також отримати викуп за дівчинку. У зв'язку з цим, він зателефонував на радіо, розповів про схеми ухилення від сплати податків, які Остап застосовував у бізнесі, повідомив, що дівчинка у нього, та висунув Остапові вимогу заплатити 100 000 грн. за повернення доньки, інакше, за словами Івана, «він її більше не побачить».

Як кваліфікувати дії Івана? Відповідь обґрунтуйте.

15. Іван заборгував своєму сусіду Остапу 50 000 грн., однак не мав можливості їх повернути. Тому, коли сусід прийшов нагадати йому про необхідність повернення боргу, Іван запропонував випити вина, а коли Остап зайшов у погріб, закрив його там, погрожуючи не випускати, поки останній не «пробачить йому борг і не напише розписку про це».

Як кваліфікувати дії Івана? Відповідь обґрунтуйте.

16. Сестру Івана Марію затримали за незаконне публічне вживання наркотичних засобів (ч. 1 ст. 316 КК України). Щоб «врятувати сестру від тюрми», Іван вирішив захопити в заручники дружину слідчого та звернутися до останнього з вимогою негайно відпустити Марію як умову

звільнення його дружини. Проте Іван викрав іншу жінку, прийнявши її за дружину слідчого.

Як кваліфікувати дії Івана? Відповідь обґрунтуйте.

17. 35-річна Марія під час спільного розпивання алкогольних напоїв з 20-річним Іваном у себе в квартирі запропонувала останньому зайнятися сексом, на що одразу отримала відмову. Згодом Марія, застосувавши до потерпілого фізичне насильство у вигляді побоїв, змусила Івана вчинити щодо неї дії сексуального характеру, пов'язані з вагінальним проникненням.

Як кваліфікувати дії Марії? Відповідь обґрунтуйте.

18. Іван зустрів у під'їзді 15-річну сусідку Марію і запропонував їй вступити з ним в орогенітальний статевий акт (з проникненням в тіло Марії), пообіцявши подарувати iPhone 17. Оскільки Марія одразу відмовилася, Іван схопив потерпілу однією рукою за плече, притиснув до стіни під'їзду і сказав, що в такому випадку він розповість батькам Марії, що та вживає наркотики. Побоюючись гніву батьків, Марія була змушена поступитися домаганням Івана. Після завершення статевого акту Іван наказав мовчати потерпілій про те, що сталося, і для переконливості двічі лягнув Марію долонею по обличчю.

Як кваліфікувати дії Івана? Відповідь обґрунтуйте.

19. Іван вирішив помститися Арсену за те, що останній не дав йому списати на письмовому модулі. З цією метою Іван спільно зі своїми друзями (Остапом та Яном) затримали після занять Арсена в аудиторії, накинулися на нього та почали завдавати численних ударів по тулубу та голові (внаслідок чого потерпілий лікувався 14 днів). Після цього Іван підійшов до Арсена та, погрожуючи продовженням розправи, змусив останнього ввести собі у анальний отвір скляну пляшку; в цей час Остап та Ян жорстоко глузували з Арсена та зафіксували все на відео.

Як кваліфікувати дії Івана? Відповідь обґрунтуйте.

20. До повнолітнього Івана зайшла у гості 15-річна сусідка Марія. Іван, маючи намір вступити з нею у статевий акт (coitus), спочатку разом з Марією розпивав алкогольні напої, а трохи згодом – зняв одяг, почав мастурбувати і запропонував дівчині «доєднатися». Марія якийсь час із певним зацікавленням спостерігала за Іваном, проте згодом повідомила, що вона повинна йти, різко встала і побігла до дверей. Іван наздогнав потерпілу, завдав їй декілька ударів в обличчя та намагався зірвати з неї одяг, проте Марія зуміла вирватися та втекти.

Як, із врахуванням практики Верховного Суду, слід кваліфікувати дії Івана? Відповідь обґрунтуйте.